

۳۰ _ وجود بر دو قسم است یکی وجود حق که مقدس از ادراک خلق است او غیب منیع لا یدرک است او مسبوق بعلت نیست بلکه موجد علة العلل است او قدیم لا اول است غنی مطلق است و وجود ثانی وجود خلق است وجود عام است که مفهوم ذهنی است عقل انسان ادراک مینماید این وجود حادث است محتاج است و مسبوق بعلت است و حادث است لهذا حادث قدیم نگردد و قدیم حادث نشود خلق خالق نگردد و خالق خلق نشود قلب ماهیت محال است در عالم وجود یعنی وجودیکه مفهوم ذهنی است و حادث است مراتب است مرتبه اولی جماد است بعد مرتبه نباتت در مرتبه نبات مرتبه جماد موجود ولی امتیاز دارد کمال نباتی دارد و در مرتبه حیوان کمال جمادی و کمال نباتی موجود و کمال دیگر که کمال حیوانیست دارد سمع و بصر دارد و در مرتبه انسان کمال جمادی موجود و کمال نباتی موجود و کمال حیوانی موجود و از اینها گذشته کمال عقلی موجود که کاشف حقایق اشیاست و مدرک کلیات پس انسان در حیز کائنات اکمل موجوداتست و مقصد از انسان فرد کامل است و آن فرد کامل مانند آئینه است و کمالات الهی در آن آئینه ظاهر و مشهود اما شمس از علو تقدیس تنزل ننماید و داخل آئینه نگردد ولی چون آئینه صافیست و مقابل شمس حقیقت کمالات شمس حقیقت که عبارت از شعاع و حرارت است در آن آئینه ظاهر و آشکار گردد و این نفوس مظاهر مقدسه الهیه هستند *